

Interview med Tina Riis Mikkelsen og Christina Puhakka Egholm Silkeborg Gymnasium, d. 29. marts 2012. Interviewer: Maja Stender

Elevsamtaler

Hvordan kom I frem til, at det var de her elevsamtaler, der skulle være fokus på?

T: Jamen, det har været ud fra en tilbagemelding fra eleverne om, at udbyttet har været meget varierende. Altså fra lærere, som har gået meget grundigt til værks og næsten overskredet elevernes grænser for, hvad man kunne spørge ind til og til andre lærere, som har afsat tre minutter til samtale, og det er jo ikke blevet til meget andet end: "Nå, men hvad går du til i din fritid?" og så til andre igen, som mest selv har snakket i fem minutter, og så var det det. Og så selvfølgelig også nogle samtaler, der har kørt fint. Men der har været meget stor forskel, og så var det egentlig en tanke om, at vi skal have et generelt løft. Og det kræver jo nogle gange, at man er nødt til at have lidt undervisning.

Er det alle lærere?

T: Nej, dem der har været i team i det her skoleår.

I team, hvad betyder det?

T: Det betyder en slags klasselærerfunktion.

Okay! Er det noget nyt, det her med elevsamtaler?

T og C: Nej.

Jeg kan aldrig huske, at jeg selv har haft én, men det har jeg nok. Det har bare ikke lige sat sig som det store. Det kunne være, det ville gøre i dag så....

Hvordan var det så, pludselig at komme på kursus i det og lære at stille de rigtige spørgsmål?

C: Jeg synes, det var helt fantastisk! Netop fordi, jeg har haft elevsamtaler i otte år og har aldrig vidst, hvordan jeg burde gøre det. Så det var sådan en vis bekræftelse i at finde ud af, at noget af det, man havde gjort, det var faktisk rigtig nok, og at en væsentlig del af sådan en elevsamtale er, at den her elev, der kan føle sig anonym på den store skole bliver set og hørt og har den fulde opmærksomhed og interesse i et stykke tid. Jeg har så fået nogle helt konkrete redskaber til, hvordan man kan spørge. Hvordan man kan reagere på det, der bliver sagt. Hvordan man kan aflæse kropssproget og bruge det i samtalen. Og styre samtalen, så de ikke bliver for lange... Mine samtaler have en tendens til, at de simpelthen kunne være en helt lektion, og så er det altså meget, når der er 32 elever i en klasse. Og få det styret ind. Og hvordan stopper man en elev, der pludselig begynder at hulke over problemer med moren eller en kæreste, der har slået op? Alle de her konkrete situationer, som der blev taget fat på, synes jeg var helt fantastiske. Og så også at tænke samtalerne ligesom MUS-samtaler for eleverne. Altså, at det er udviklingssamtaler. De skal have et mål – der skal være noget, der flytter sig i sådan en samtale. Og det var nyt for mig egentligt at tænke sådan. Jeg tænkte dem nok mere før som en "hvordan synes du selv, det går?"-snak. Om løst og fast, der har relevans, det meste af det, for skolelivet. Men sådan mere orienteret mod at, der skal ske en udvikling på baggrund af den her samtale. Eller den skal undersøge hvilken udvikling, der er i gang. Det gjorde en stor

forskel. Også når man taler med de stærke elever for hvem, det kører godt. Der kunne det da nemt blive sådan en tre minutters: "Jeg har ikke noget at sige – det går fint". "Har du det godt i klassen?" "Ja." "Har du fraværproblemer?" "Nej." "Nå, hvad så?" Så finder man nogle udviklingspunkter for dem, så de ikke falder i søvn. Så der også bliver ved med at være noget at bide i. Og de glatte elever, der siger alt det rigtige: "Jamen jeg ve det godt, jeg skal også til at aflevere mine stile, jeg skal også til at huske at stå op om morgenen, jeg ved det godt, og NU sker det, NU gør jeg noget". Og hvor der ikke sker en skid! Det er faktisk, synes jeg, egentlig de sværeste situationer. Dem der har det svært, hvis man er vant til at tale med mennesker, så er de også nemme at tale med, men de andre typer synes jeg har været rigtig svære at håndtere, før der kom nogle redskaber på bordet i kurserne. Og der kom virkelig mange redskaber.

Jeg har set nogle af de slides, Lotte brugte, hvor hun bruger meget det her med, at læreren skal være instrumentet, og man skal give noget af sig selv også -at det også er meningen, at læreren selv skal udvikle sig. Er det noget nyt, tænker du?

T: Der var i hvert fald nogle, der stod af over for det. Altså, man kan sige, det har været meget blandet. Alle teamlærere skulle deltage i det her. Det var ikke noget valg. Nogle forsøgte faktisk at undgå det, fordi de mente, de havde været på noget tilsvarende. Men alle skulle være med. Og nogle af dem, der ikke ville være med sygemeldte sig faktisk på dagen. Så der var nogle, der absolut ikke ville det her. Og der er nogle af dem, som har deltaget, som lige nøjagtig sagde, at den del der, det ville de simpelthen slet ikke tage del i.

Er det noget med at gymnasielærere i dag har en anden rolle end man havde for 10-20 år siden?

T: Det har man, men der er det jo nærmere hen imod den rolle, C beskriver, og det Lotte lægger op til her. Så jeg tror, dem der ikke vil tage del i det, er dem, der forsøger at fastholde en gymnasielærerrolle, som man havde for 10-20 år siden. Som ikke vil acceptere at vores profession har rykket sig i forhold til arbejdsopgaver, indhold og faglighed og alt muligt andet.

Er der nogle, som måske slet ikke har følt, at de har de ressourcer, som der pludselig bliver stillet op på de her slides - at nu skal I kunne de her teknikker?

T: Jeg ved ikke, om de ikke har dem. Jeg tror mere, at de ikke ønsker at tage del i det. Tror du ikke det? (henvendt til C)

C: Jo, det bliver på en eller anden måde græseoverskridende.

T: Og der er jo lærere, der stadigvæk siger."Jeg ønsker ikke at være med i et team. Jeg ønsker ikke nogen funktioner. Jeg vil bare komme ind, undervise i min faglighed og så gå ud og lukke døren og så i øvrigt ikke samarbejde med nogen." Og det er jo den lærerrolle, vi er på vej væk fra.

Har du fået nogen nye emner, til de her samtaler? (henvendt til C)

C: Mål! Mål med samtalen. Og netop at finde udviklingspotentialet og så også, noget som jeg tror, de bruger meget i forbindelse med coaching, som jeg ikke har været involveret i, det her med at finde den mindste ting, man kan gøre anderledes, som kan gøre en forskel. Det synes jeg har været et fantastisk godt redskab og et godt nyt emne at bringe frem. Men ellers vil jeg sige, det har snarere været et spørgsmål om at få færre emner for samtalen sådan generelt. At det ikke skal handle om, hvordan du var på efterskolen, det

kan man selvfølgelig godt have en indledende snak om, men det er skolelivet og en mere struktureret samtale.

Har du fået noget respons fra eleverne?

C: Der er sådan lidt svært at lave sådan en før og efter vurdering sammen med eleverne... Der var én, der i hvert fald sagde, fordi sidste år var det jo nærmest en lektion pr. elev – det var frygteligt, men de synes selvfølgelig, at det var meget dejligt at sidde og snakke, men én som sagde: "Hold da op!". Jeg skal så sige, at jeg holdt ikke helt tidsrammen, de tog måske en halv time, men det var et stort fremskridt for mig. "Vi har slet ikke snakket lige så længe som sidste år, men det har da godt nok været en god snak det her." Så der kom positiv respons på den vis, men jo ikke sådan specielt meget i forhold til før og efter jeg har været på kursus. De ved jo heller ikke, vi har været på kursus. Det vil jo være fint, hvis de slet ikke opdager det, hvis de bare mærker, at de kan huske samtalen også fem år efter: "Dengang da jeg var ude at snakke med Christina...".

Hvordan har selve undervisningen været, synes I?

T: Jeg var ikke med på kurserne.

C: Jeg synes, det var fint og en god vekslen mellem informationer og så rigtig meget høsten vores erfaringer. Altså, at der blev taget udgangspunkt i konkrete eksempler: Hvad gør man med den type elever, og den type elever. Der var enormt meget ping pong. Det var sådan set kursusdeltagerne, der talte mere end kursuslederen. Det kræver også en stram styring – netop også igen, fordi vi godt kan lide at snakke. Så der kan det godt komme ud på nogle sidespor og hvor der kan blive lidt for meget snak. Men det var nu ikke noget voldsomt problem. Jeg synes, det var en god ping pong. Og så var det sådan en lille rollespilsøvelse inkluderet i et af kurserne, som nogle af os nok kan synes er lidt svært. Vi skulle sidde og spille en elevsamtale, og det er måske én af de få gange, hvor jeg har været på et kursus, hvor det rent faktisk var enormt vellykket. Det var guld værd at prøve at gennemspille sådan en elevsamtale. Nu skal det også siges, at min partner var dramalærer, og det hjælper jo rigtig meget. Og dramalæreren kendte den elev, hun skulle spille, for jeg skulle som lærer beskrive eleven, og det viste sig, at hun udmærket kendte ham. Én af de der svære, glatte, der siger alt det rigtige. Så hun spillede ham helt fantastisk. Jeg havde gået et helt år og tænkt: "Åh nej, jeg skal have elevsamtale med ham – hvad skal jeg dog gøre?" Og efter det (rollespillet) gik jeg bare sådan og glædede mig til at "Nu skal jeg snakke med ham. Ej, hvor bliver det godt!" Så sådan et rollespilsэлемент – om det lige var fordi, jeg havde en dramalærer som partner, og det fungerede rigtig godt, det ved jeg ikke – men det kan godt være lidt farligt, tænker jeg med de der rollespil. Det er ikke altid de er... det ved jeg ikke. Hvad tror du? (henvendt til T)

T: Jeg synes da, det er godt med rollespil. Jeg tror, vores problem er igen, at man ryger ind i den der professionsarrogance, som der også kan være over sådan en flok gymnasielærere, at man vil selv bestemme, hvad man gør, hvornår, hvordan osv. "Og så skal der ikke komme sådan en pædagog og sige, at jeg skal lave rollespil." Så den holdning kan godt være der.

C: Men der var mange andre øvelser lagt ind også. Samtaleøvelser og også nogle, hvor man fik instrukser om at gøre noget bestemt fx at sidde og kigge alle mulige andre steder hen, mens én prøvede at fortælle noget. Hvor frustrerende det er, også selvom det er en helt kunstig scene, hvor man godt vidste, at lige om lidt, så begynder den anden at kigge væk. Men bare det at få oplevelsen af det er jo også noget, vi stort set

alle sammen har taget med ud i klasserummet og brugt overfor de elever, der sidder begravede i deres computere eller bare sidder og snakker eller kigger ud af vinduet. Så også de der meget instruerede øvelser synes jeg, havde en god virkning.

Var der noget, som ikke fungerede så godt?

C: Altså, jeg er jo sådan lidt lalle-glad i forhold til de her kurser – jeg er meget sådan jubel-agtig, så det er nok snarere, hvis der er noget, du har hørt? (henvendt til T)

T: Jeg har ikke lavet evalueringer og spurgt ind. Kun hørt lidt.

C: Men Lotte evaluerede det selv efter det sidste kursus.

Jeg har ikke rigtig flere spørgsmål andet, end at jeg jo selvfølgelig rigtig gerne vil vide, om det er noget, I vil anbefale andre gymnasier, efterskolelærere – om det er noget andre kan bruge til noget, tror I?

C: Absolut! Absolut! Men jeg tænker, om ikke efterskolelærerne de har eller får redskaber til det? Det tror jeg da. Jeg er kæreste med en efterskolelærer, og de har godt nok været på en milliard kurser i alt sådan noget. Så det tror jeg, de er meget bedre til end gymnasielærerne. Gymnasier er en god målgruppe.

Man kan selvfølgelig også sige, at der er stor forskel på den måde, man er sammen med eleverne på alt efter om man går på efterskole eller gymnasiet. Det kan måske have noget at sige.

T: Jo, man kan sige, at her på vores skole har vi valgt at afsætte ressourcerne til det. Det er meget forskelligt fra gymnasium til gymnasium, men det er jo noget, man kan vælge at gøre. Vi er ikke så hårdt pressede, som man er fx i Folkeskolen. Der har man slet ikke de ressourcer til rådighed.

C: Men der har lærerne så en anden pædagogisk uddannelse, som man kan håbe, sætter dem bedre i stand til at løse nogle af de opgaver, end vi er.

T: Jo, men nu tænker jeg decideret samtale, det har de jo nærmest ikke tid til med enkelt elever.

Er der noget, I ønsker at tilføje – enten ris eller ros?

T: Nej, det har fungeret fint.

C: Jeg har i hvert fald været glad for at være på skolebænken.